

para me nga kai-whakahaere a nga mana nunui o te ao. Ka rima maero te tatanga atu ki Pikini ka okioki te taua, tena koa i te rongonga atu e tangi ana nga repo i roto i te pa, i te whakaaro o nga "Pokiha" kia mate nga pakeha i mua atu o te tapokoranga o te ope whakaora, kaore i moea engari i kokiiritia nga kuwaha huhua o Pikini, he mana ki tena kuwaha ki tena kuwaha. Ahakoa i aubi te Ingarihi i a ratou pu repo nunui, ko ratou tonu te matamua ki te tomo ki roto o te whare o nga pakeha. I whiriwhiria e Tianara Kee-hiri (Gaselee) kia 70 he tangata mana—he Inia katoa. Te pakarutanga o te kuwaha ka whakawhiti ratou i tetahi awa kerī hohonu, te whitinga atu ko te whare tonu o te Ingarihi, ka whati hoki te Hainamana.

I kaha ano te riri, ko te Tiapanihi te iwi i maha rawa nga tupakaku, no te Hainamana ano ia te parekura pakatua. I te urunga o nga mana ki roto o Pikini ka whawhai i nga tiriti, engari ko te kuini kua rere atu ki te tua-whenua me ona kai tiaki e 3000. I puta ano te whakaaro mo te whai i taua kuia nākia, otira i te nui rawa o te whenua tukua atu ana kia haere i tana haere. He nui te hiri o nga pakeha i karapotia i to ratou kitenga i te aoturoa. E 65 katoa o ratou i mate, 160 i taotu. Kua kite ratou i nga korero o te ao katoa mo to ratou kohurutanga, a kei te kata pea.

I te mea kua riro nei a Pikini, a kua oma te Kawanatanga o Haina ki te tua-whenua piri ai, ka pehea ra nga mana? Ka kotikoti pea i ta ratou tohoro? Ka timata pea te hohonu i nga ekara i ta ratou tupakaku! Te mea e wehinga nei kei horoau etahi o nga ekara ka hae etahi, katahi pea ka timata te rapirapi te timotimo te hohonu ki a ratou ano. Kua puta te kupu a Ruhia kia whakarere a Pikini, kia hokihoki ano nga mana ki te taha-tai. Ka raruraru i konei. E mohiotia ana hoki ki te hoki nga mana ka timata ano te kohuru a nga Pokiha. He whakaaro rere ke ta Ruhia. He whai pea kia kino ano te Hainamana kia whai take ai ia hei tangohanga i te whenua mona. Kua puta hoki te kupu a te Ingarihi e kore ia e maunu mai i Pikini. Kua tukua atu ano tetahi ope hoia a te Ingarihi i Inia ki Haina.

TE WHAWHAI KI TARANAWAARA.

Kaore i te tino nui nga rongō o te pakanga ki Awherika; kei te marara haere noa iho te ahua o te riri.

Ko Ti Weti tetahi o nga tino tianara o te Poa, ka maha hoki nga rarunga o te Ingarihi i a ia. I te maunga o Tianara Koroni i a Rapata, ka ora atu ko te wehenga o te Poa i raro i a Ti Weti. I hopukia hoki e ia nga wakana e 40, ki tonu i te kai ma te ope a Rapata. I muri mai nei ka hopukia e ia te tereina kawē kakahu mo te ope a Rapata, tahuna ake nga kakahu ki te ahi. He tokomaha o te Ingarihi i riro herehere i a ia. Whakamoho ai tana haere, ka kitea e ia te wahi ngoikore o te ope a te Ingarihi, ka whakaeke ki reira.

I tino whai a Rapata kia mau taua tangata i tonoa hoki e ia a Rore Kitini ratou ko Tianara Metuene me Tianara Mahona ki te hopu. Tekau ma rima maero te tatanga atu o Kitini ka oma a Ti Weti me tana ope; katahi ka whai. Whai noa, kaore i mau, ahakoa i whiriwhiria e Kitini ko nga tino hoio anake mo tana ope. Te take i kore ai e mau he mohio no te Poa ki ona kopikopikotanga, na reira ka haere tonu i te po, ko te Ingarihi ia hoi te awatea anake ka haere, ara i to ratou tauhou ki taua whenua. I tukutukua katoatia e Ti Wete ana herehere kia mama ai ia te haere. I mea a Rapata ahakoa kaore a Ti Weti i mau otira ko tana ope kua pakaru, ko ana pu repo kua tanumia; e 300 ano nga tangata kei a ia inaianei, kua kore tona kaha.

Ko Tianara Para anake te tangata e arangaranga ana te ingoa i enei ra. I te horonga o Piritoria ka hanga pa te Poa ki Makatoopu. Ka tonoa e Rapata ko Tianara Pura ki reira.

Kaore i roa ka horo; ka oma ano te Poa, noho rawa atu i Rairenapaaka, ki reira ano hanga pa ai. He tino pa kaha tenei, otira kaore i tu i a Pura, ahakoa i kaha te whawhaitanga. I rai-taritia tonu nei ka karapotia a Tianara Pura e nga mano o te Poa ki roto ki tetahi wharua me te pupuhi ano nga pu repo a te Poa. I te po haere atu ana a Pura. Kei roto ratou ko taua ope i te pa o te Poa i Rairenapaaka e noho ana inaianei; ka riro te Poa kei te rapu pa kaha mona.

I te whakawakanga o Katana, (te tangata naana te whakaaro mo te hopu i a Rapata), i whakataua ia kia whakamatea. Kua puhia.

Kua tae a Kurutia kei Terakoa Pei, he whenua no te Poriki. E oma ana pea ki Iurōpi. E kore te Ingarihi e kaha ki te hopu i a ia i reira, he ture na nga iwi nunui.

